

OTSUS

Vaidlustusaja number	31-24/272025
Otsuse kuupäev	12.03.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Angelika Timusk
Vaidlustus	Osaühing Profilux vaidlustus Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse riigihankes „Tööstuslike pesumasinate ning kuivatite ostmise, remont ja hooldus“ (viitenumber 272025) Farwelli Kaubanduse OÜ pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamise otsustele riigihanke osas 3
Menetlusosalised	Vaidlustaja, osaühing Profilux, esindaja Tiit Kivimäe Hankija, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, esindaja Liina Palmsaar Kolmas isik, Farwelli Kaubanduse OÜ, esindaja vandeadvokaat Martin Männik
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 4 ja RHS § 198 lg-de 3 ja 8 alusel

- 1. Jätta vaidlustus rahuldamata.**
- 2. Mõista osaühingult Profilux Farwelli Kaubanduse OÜ kasuks välja lepingulise esindaja kulud summas 663 eurot käibemaksuta.**
- 3. Jätta osaühingu Profilux tasutud riigilõiv tema enda kanda.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 27.11.2023 avaldas Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbiviidava riigihanke „Tööstuslike pesumasinate ning

kuivatite ostmine, remont ja hooldus“ (viitenumber 272025) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi RHAD). Riigihange on jagatud kolmeks osaks.

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 12.01.2024. a, esitasid Riigihanke osas 3 pakkumused osaühing Profilux, Farwelli Kaubanduse OÜ ja Lavanno OÜ.

2. Hankija tunnistas 09.02.2024 käskkirjaga nr 55H muuhulgas Riigihanke osas 3 vastavaks ja edukaks Farwelli Kaubanduse OÜ pakkumuse (käskkirja p-d 3 ja 6).

3. 16.02.2024 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) osaühing Profilux¹ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Farwelli Kaubanduse OÜ (edaspidi Kolmas isik) pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamise otsustele Riigihanke osas 3. Järgnevalt käsitleb vaidlustuskomisjon üksnes Riigihanke osa 3.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 22.02.2024 kirjaga nr 12.2-10/31 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 27.02.2024 ja neile vastamiseks 01.03.2024. Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas menetluskulude nimekirja Kolmas isik. Teiseks tähtpäevaks täiendavaid seisukohti ei esitatud.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **osaühing Profilux**, põhjendas vaidlustust järgmiselt:

Riigihankes esitati kolm pakkumust :

- Kolmas isik - väljakutsetasud kokku 2170 eurot / tunnihind 25 eurot;
- Vaidlustaja - väljakutsetasud kokku 45 135 eurot / tunnihind 33 eurot;
- Lavanno OÜ - väljakutsetasud kokku 56 341 eurot / tunnihind 35 eurot.

Vaidlustaja leiab, et Kolmas isik on esitanud põhjendamatult madala maksumusega pakkumuse, Hankijal oli RHS § 115 lg-st 2 tulenev pakkumuse maksumuse kontrollikohustus. Vaidlustaja leiab, et selle hinnaga ei ole võimalik hankelepingat nõuetekohaselt täita.

6. Hankija, **Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus**, vaidles vaidlustusele vastu.

6.1. Vaidlustaja ei ole sisuliselt vaidlustanud Kolmanda isiku pakkumuse vastavust (vaidlustuses ei ole välja toodud vastavustingimusi, millele Kolmanda isiku pakkumus ei vasta).

6.2. Hankija nõustub, et pakkumuste maksumuste vahe on märkimisväärne ning seetõttu viis Hankija Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse osas läbi madala maksumuse kontrolli. Riigihangete registrisse on sisedokumentide alla lisatud ka dokument madala maksumusega pakkumuste hindamise kohta. Nimetatud dokumendi p-is 2 on Hankija kaalutlused, mille tulemusena Hankija leidis, et pakkumuse maksumus ei ole põhjendamatult madal ning pakkuja suudab esitatud maksumusega hankelepingat nõuetekohaselt täita.

6.3. Hankija esitas Kolmandale isikule riigihanke teabevahetuses 24.01.2024 küsimuse, millele Kolmas isik vastas 26.01.2024 (küsimuse ID 813591). Kolmas isik põhjendas pakkumuse maksumust esiteks ettevõttes kasutusel oleva tarkvaraga, mis võimaldab muuhulgas

¹ Hankija väitel ei ole Profilux OÜ nimeline ettevõtte Riigihankes pakkumust esitanud, pakkumuse on esitanud osaühing Profilux. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et äriühingu ärinimi peab sisaldama viidet ühingu õiguslikule vormile ja Vaidlustaja poolt suhtluses kolmandate osapooltega ärinimes „osaühingu“ asemel lühendi „OÜ“ kasutamine annab vajaliku viite edasi ega tekita arusaamatusi selles, et tegemist on ühe ja sama äriühinguga.

efektiivsemalt juhtida tööjõudu ja tööülesandeid, planeerida optimaalseid sõiduteekondi ning motiveerida juhte/tehnikuid sõitma ökonoomsemalt RHS § 115 lg 7 p-i 2 mõttes, nimetatud lahendus on paindlik ja seda on võimalik kohandada vastavalt ettevõtte ja teenindatava kliendi vajadustele. Sellest tulenevalt ei küsi pakkuja osades piirkondades väljakutsetasu, mida Riigihanke tingimused ei välistanud, seda just piirkondades, mis on igapäevaselt hooldusmeeskonnaga kaetud. Osad piirkonnad on kaetud alltöövõtjate meeskondadega, kes igapäevaselt hooldavad neis piirkondades ka muid objekte.

6.4. Kolmanda isiku selgituste kohaselt on piirkonnad, eelkõige Tallinn, Harjumaa ja lähimaakonnad suuresti igapäevaselt hooldusmeeskondadega kaetud ning kaugemad piirkonnad on kaetud alltöövõtjatega sõlmitud lepingutega, kes hooldavad igapäevaselt nendes piirkondades ka muid objekte. Sellest tulenevalt on teenuse osutamist võimalik korraldada kuluefektiivsemalt. Samuti on Kolmas isik madala maksumuse kontrolli käigus toonud välja, et tal on hankelepingu esemega seotud valdkonnas kogemust rohkem kui 25 aastat ja sellest tulenevalt suudab ta juhtida hooldusmeeskondade logistikat ja liikumist võimalikult ratsionaalselt ja tulemuslikult.

Arvestades ettevõtte töökorraldust ning teenuse osutamise tulusid ja kulusid on Kolmas isik pidanud võimalikuks pakkuda osades piirkondades väljakutse tasuks null eurot, mis tegelikkuses põhjustabki sedavõrd märkimisväärse maksumuste vahe. Tulenevalt Kolmanda isiku esitatud põhjendustest ei pidanud Hankija võimalikuks ega vajalikuks Kolmanda isiku pakkumust tagasi lükata.

6.5. RHAD ei nõua, et väljasõidutasu väärtus peab igal juhul olema suurem kui 0. Kolmas isik on vastuses Hankijale ka viidanud, et ettevõtjatel ei ole üldist keeldu oma hindu lepingute üleselt ristsubsideerida

6.6. Kolmas isik on pakkunud väljakutsetasule null-hinda eelkõige asukohtades, kus on seadmeid vähem. Vaidlustaja on just vähete seadmetega asukohtades pakkunud kõrgemat väljakutsetasu. Sellest võib järeldada, et pakkujate hinnakujundus ongi erinev. Eeldus, et Vaidlustaja hinnakujunduse tulemus on ainuvõimalik, ei ole tõsiseltvõetav.

6.7. Kolmas isik pakkus tunnitasuks 25 eurot. Hankijale teadaolevalt ei ole see põhjendamatult madal maksumus arvestades palgauuringute andmeid. Hankija hinnangul on usutav, et tunnitasuga 25 eurot on teenuse osutamine realistlik.

6.8. Vaidlustaja eksib leides, et Hankija oleks pidanud kontrollima põhjendamatult madalat maksumust tuginedes RHS § 115 lg-le 2. Sellekohane kontroll tuleb läbi viia juhul, kui hankija on sõlmimas ehitustööde hankelepingat või ehitustööde kontsessioonilepingut. Hankijal tekkis põhjendatud kahtlus kolmanda isiku maksumuse põhjendatuses ning Hankija viis läbi RHS § 115 lg 1 kohase kontrolli.

7. Kolmas isik, **Farwelli Kaubanduse OÜ**, vaidles vaidlustusele vastu.

7.1. Hankija küsis Kolmandalt isikult selgitust, milles Kolmas isik tooks ära omapoolse põhjenduse pakkumuse maksumusele. Seega alustas Hankija RHS § 115 lg-st 1 lähtuvalt kontrollimenetlust, et välja selgitada, kas Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal või mitte ning kas kontrollitava pakkumuse maksumusega on võimalik sõlmitavat hankelepingat nõuetekohaselt täita. Hankija läbi viidud kontrollimenetlus ei olnud formaalne, vaid oli sisuline.

7.2. Kolmas isik selgitas Hankijale, et omab müügi ja hooldusvaldkonnas rohkem kui 25 aastast kogemust ja sellest tulenevalt suudab juhtida hooldusmeeskondade logistikat ja liikumist RHS § 115 lg 7 p-i 1 mõttes võimalikult ratsionaalselt ja tulemuslikult. Ka toetub Kolmas isik oma

3 (6)

tegevustes autopargi haldamis- ja logistikatarkvarale *Fleet Complete*, mis võimaldab muuhulgas efektiivsemalt juhtida tööjõudu ja tööülesandeid, planeerida optimaalseid sõiduteekondi ning motiveerida juhte sõitma ökonoomsemalt RHS § 115 lg 7 p-i 2 mõttes. *Fleet Complete*'i lahendus on paindlik ja seda on võimalik kohandada vastavalt Kolmanda isiku ettevõtte ja teenindatava kliendi vajadustele. Sellest lähtuvalt oli Kolmas isik kujundanud ka pakkumuse väljakutsetasud. Piirkonnad, eelkõige Tallinn, Harjumaa ja lähimaakonnad, kus Kolmas isik oli märkinud väljakutsetasudeks 0 eurot, on Kolmanda isiku poolt suuresti hooldusmeeskondadega (5 hooldustehnikut, 1 hooldusteenuste juht-logistik, 1 varuosade sisseostja, 1 seadmete- ja varuosade logistik) kaetud igapäevaselt. Seega väljakutse ei alga enamusel juhtudel Kolmanda isiku kontorist ja optimeeritakse selliselt, et väljakutsele või garantiijuhtumile reageerib objektile kõige lähem meeskond, või ühendatakse väljasõit mõne muu kliendi/objektiga. Kaugemad piirkonnad on kaetud alltöövõtjatega sõlmitud lepingutega, kes hooldavad igapäevaselt nendes piirkondades ka muid objekte. Kõikidel Kolmanda lepingulistel klientidel on töötunni maksumuseks püsikliendi hind, mis on 25 eurot tunnis + km. Samuti ei ole ettevõtjatel üldist keeldu oma hindu lepingute üleselt ristsubsideerida.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

8. Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsus

8.1. Vaidlustuse kohaselt oleks Hankijal pidanud tekkima RHS § 115 alusel kahtlus, et Kolmanda isiku pakkumus on põhjendamatult madal, ja Hankija oleks pidanud selle tagasi lükkama (ilmselt RHS § 115 lg 8 alusel), kuna see on põhjendamatult madala maksumusega. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsuse kehtetuks tunnistamist sellel põhjendusel nõuda ei saa. RHS § 115 lg 8 sisaldab iseseisvat pakkumuse tagasilükkamise alust, st pakkumuse maksumus võib olla põhjendamatult madal ka juhul, kui pakkumus vastab riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele. Vaidlustaja ei ole vaidlustuses väitnud, et Kolmanda isiku pakkumus ei vastaks mõnele RHAD-i vastavustingimusele, millisel juhul tuleks pakkumus tagasi lükata RHS § 114 lg 2 alusel.

8.2. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija tegevus või tegevusetus RHS §-i 115 kohaldamisel või kohaldamata jätmisel on hankemenetlustes vaidlustatav pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kaudu, kuna hiljemalt selleks ajaks on pakkujatele selge, et hankija ei lükka tagasi pakkumust, mille maksumus on Vaidlustaja arvates põhjendamatult madal, ja soovib sõlmida hankelepingu (vt ka Euroopa Üldkohtu 11.05.2010 otsuse p 71 kohtuasjas T-121/08).

8.3. Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et vaidlustuses puuduvad põhjendused, mis seaksid kahtluse alla RHS § 114 lg 1 alusel tehtud Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsuse õiguspärasuse, mistõttu puuduvad alused Hankija otsuse Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise kohta kehtetuks tunnistamiseks.

9. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus

9.1. RHS § 115 lg 1 sätestab, et *kui hankija leiab, et pakkumuse maksumus on hankelepingu eset arvestades põhjendamatult madal, peab hankija kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõudma pakkujalt asjakohast samas vormis esitatud selgitust* [---].

Pakkumuse põhjendamatult madala maksumuse hindamisel peab hankijal esmalt tekkima põhjendatud kahtlus, et pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal (Riigikohtu halduskolleegiumi otsus nr 3-19-1825/50, p 14 ja 3-20-924, p 18). Alles seejärel tuleb hankijal anda pakkujale võimalus selgitada ja tõendada, kuidas pakkumuse maksumus kujunes [---].

Antud juhul ei saa olla vaidlust, et Hankijal kahtlus tekkis ja ta algatas menetluse Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrollimiseks (päring Kolmandale isikule

9.2. Vaidlustaja viitab vaidlustuses RHS § 115 lg-le 2 kui sättele, millest tulenevalt pidanuks Hankija mõistma, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse näol on tegemist põhjendamatult madala maksumusega pakkumusega. Vaidlustuskomisjon sellega ei nõustu.

9.2.1. RHS § 115 lg 2 pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrollikohustuse sättes loetletud asjaoludel ehitustööde hankepingu või ehitustööde kontsessioonilepingu korral, kuid kuna Riigihange viiakse läbi teenuste hankepingu sõlmimiseks, siis RHS § 115 lg 2 Riigihankes ei kohaldu. Seaduse analoogiat võiks kohaldada olukorras, kus seadusandja ei ole ilmselgelt tahtnud jätta sellist olukorda reguleerimata, kuid antud juhul see nii ei ole. See, et seadusandja on tahtnud sätestada RHS § 115 lg 2 kohaldamiseks üksnes sättes nimetatud lepingute sõlmimisel ja teenuste tellimisel ei ole tegemist olukorraga, mida tuleks asuda täitma analoogia korras, nähtub ainuüksi RHS-i seletuskirjast (450 SE)², milles on muuhulgas selgitatud järgmist: *Paragrahvi 115 lõike 2 punktis 2 sätestatud alusel on hankija kohustatud pakkumuse maksumuse põhjendatust kontrollima, kui pakkuja või pakkumuses nimetatud alltöövõtja töötajate keskmine töötasu oli võrdlusperioodil väiksem, kui 70% sama ajavahemiku keskmisest töötasust hankepingu esemele vastavas valdkonnas. See alus laieneb kohustuslikuna samamoodi üksnes ehitustööde hankepingutele või ehitustööde kontsessioonilepingutele, mille maksumus ületab riigihanke piirmäära.*

9.2.2. RHS § 115 lg 2 sätestab üksnes asjaolud, milliste esinemisel peab hankijal tekkima kahtlus pakkumuse maksumuse põhjendatuses. Vaidlusaluses Riigihankes aga ei saa olla vaidlust selles, kas kahtlus Hankijal pidi või ei pidanud tekkima, kuna Hankija on RHS § 115 lg 1 alusel kontrollimenetluse Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrollimiseks 24.01.2024 algatanud.

9.2.3. RHS § 115 lg 2 ei sätesta aluseid, millal peaks Hankija pakkumuse põhjendamatult madala maksumuse tõttu igal juhul tagasi lükkama, vaid seal on üksnes alused juhtudeks, millal peab hankija tekkima kahtlus, et pakkumuse maksumus võib olla põhjendamatult madal. Antud juhul Hankijal kahtlus tekkis, kontrollimenetlus algatati (küll RHS § 115 lg 1 alusel), küsimused Kolmandalt isikult küsiti, Kolmas isik omapoolsed selgitused esitas (26.01.2024). Hankija otsustas pärast Kolmanda isiku käest selgituste saamist, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus ei ole põhjendamatult madal ja riski hankepingu nõuetekohasele täitmisele ei ole.

9.3. Riigikohus on 14.03.2011 otsuse 3-3-1-87-10 p-is 19 leidnud, et *kaebuse esitanud isikul lasub tõendamiskoormis tõendamaks, et vaidlustatud pakkumises märgitud hind on liiga madal*. Üksnes asjaolu, et Vaidlustaja omab 4-aastast kogemust sõlmitava hankepingu täitmisel perioodil 2019-2024 ei põhjenda ega tõenda, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal.

Vaidlustaja pöördus 13.02.2024 Hankija poole palvega kontrollida ja täpsustada, kas Kolmas isik ei ole teinud pakkumuses väljakutsete tasude summa osas trükiviga. Hankija vastas sellele 19.02.2024. 24.01.2024 Kolmandalt isikult küsitud selgituse ja 26.01.2024 Kolmandalt isikult saadud vastuse sisu on Vaidlustajale vaidlustusmenetluses Hankija ja Kolmanda isiku vastustes teatavaks tehtud, samuti kaalutlused, miks Hankija pidas Kolmanda isiku põhjendusi veenvateks. Seega vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustajale olid teatavaks tehtud põhjendused, millele Kolmas isik oma pakkumuse madalat maksumust põhjendades tugines, samuti Hankija kaalutlused, miks ta nendega arvestas, mistõttu Vaidlustajal ei olnud takistust esitada vaidlustusmenetluses omapoolseid seisukohti selle kohta, miks ta arvab, et Kolmanda isiku poolt pakutud hind ei võimalda sõlmitava hankepingu hilisemat täitmist. Kuna Vaidlustaja ei ole esitanud ühtegi põhjendust, miks Kolmanda isiku selgitused ei saa pakkumuse

²<https://eelnoud.valitsus.ee/>

madalat maksumust asjakohaselt põhjendada, ei ole vaidlustuskomisjon võimalik ka neid asjaolusid vaidlustusmenetluses kontrollida. Vaidlustuskomisjon ei asu vaidlustusmenetluses Vaidlustaja eest esitama argumente selle kohta, miks Kolmanda isiku põhjendused ei saa olla piisavalt veenvad põhjendamaks pakkumuses esitatud madalat hinda.

9.4. Hinnad kujunevad eelkõige lähtudes turusituatsioonist, teenuse osutaja äriplaanist, kokkulepetest, koostööpartneritest, ristsubsideerimisest ning eesmärkidest kasumi osas, kuid nende ja muude tähtsust omavate asjaolude mõju pakkumuse maksumusele ja selle põhjendatusele saab Hankija kontrollida ja hinnata RHS § 115 lg 1 kohase kontrolli läbiviimisel, mida Hankija ongi käesoleval juhul teinud. Vaidlustuskomisjoni arvates polnud Hankija kontroll Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatuse osas ilmselgelt formaalne ja Kolmanda isiku põhjendused võisid kõrvaldada Hankija kahtluse, et Kolmanda isiku pakkumuse madala maksumuse tõttu võib esineda risk hankelepingu nõuetekohaseks täitmiseks. Vaidlustaja ei ole esitanud ühtegi omapoolset väidet selle kohta, miks need seda teha ei saa.

9.5. Kokkuvõtlikult on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise kohta ei ole õigusvastane ja selle kehtetuks tunnistamiseks alus puudub.

10. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuuluvad vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 3 ja 8.

10.1. Hankija ei taotlenud kulude väljamõistmist.

10.2. Kolmas isik osales vaidlustusmenetluses Hankija poolel, mistõttu on tal õigus kulude hüvitamisele Hankijaga samade reeglite alusel. Kolmas isik on esitanud tähtaegselt taotluse lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks summas 663 eurot käibemaksuta 3,9 tunni õigusabi osutamise eest. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et need kulud on vajalikud ja põhjendatud ning tuleb Vaidlustajalt Kolmanda isiku kasuks välja mõista.

10.3. Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Angelika Timusk